

# Ellinci yaş gününde Lenin<sup>1</sup>

Lev Trotskiy

Lenin’in enternasyonalizminin kimsenin övgüsüne ihtiyacı yok. Bu enternasyonalizmin en iyi göstergesi, Lenin’in dünya savaşının ilk günlerinde İkinci Enternasyonal’e hâkim olan kalpazan enternasyonalizmden kopuşudur. “Sosyalizm”in resmi liderleri, eski Kozmopolitler tarzında soyut argümanlar aracılığıyla yurdun çıkarlarını insanlığın çıkarlarıyla bağdaştırıyorlardı. Malum olduğu üzere, pratikte bu, proleter güçlerin çapulcu yurda destek vermesiyle sonuçlandı.

Lenin’in enternasyonalizmi hiçbir biçimde söylem düzeyinde milliyetçilik ile enternasyonalizmi bağdaştırmak değildir. Bu enternasyonalizm, uluslararası devrimci eylem yolunda bir formüldür. İnsanlığın sözde uygar bölümünün pençesine düşmüş olan dünya toprakları, üzerinde devasa bir mücadele sürmekte olan, kurucu unsurları tekil halklar ve onların her birinin sınıfları olan, birleşik bir alan olarak ele alınır. Hiçbir önemli tekil mesele

---

<sup>1</sup> Trotskiy tarafından Lenin’in 50.yaş günü vesilesiyle yazılan bu metin 23 Nisan 1920’de (devrimden iki buçuk yıl sonra) *Pravda* gazetesinde yayınlanmıştır. Yazı daha sonra IV. Enternasyonal’in yayın organı *Fourth International* dergisinde 1951 yılında (Ocak - Şubat, cilt 12, No. 1) İngilizce olarak yayınlanmıştır. Metnin Türkçesi ise ilk kez [www.iscimucadelesi.net](http://www.iscimucadelesi.net) sitesinde yayınlanmıştır. Bu çeviri, yazının İngilizce çevirisinden Sungur Savran tarafından yapılmıştır. Kaynak url: <http://www.marxists.org/archive/trotsky/1920/04/lenin.html>.

bir ulusal çerçeveye hapsedilemez. Bu tür meseleler dünyanın dört bir köşesinde düzinelerce olaya görünür ve görünmez bağlarla bağlıdır. Uluslararası faktörlerin ve kuvvetlerin değerlendirilmesinde kimse ulusal önyargılardan Lenin kadar arınmış olamaz.

Marx'ın ulaştığı sonuç, feylesofların dünyayı yeterince yorumlamış olduğu, gerçek görevin ise dünyayı değiştirmek olduğu idi. Eski dünyanın dönüşümü şimdi tam sürat ilerliyor ve Lenin bu işin başındaki en önde gelen işçi. Onun enternasyonalizmi pratik bir değerlendirmeye ve dünya ölçeğindeki tarihsel olayların gelişimine dünya çapında amaçları olan pratik bir müdahaleye dayanıyor. Rusya ve kaderi, sonucu insanlığın kaderini çizecek olan bu devasa tarihsel mücadele içinde yalnızca unsurlardan biri.

Lenin'in enternasyonalizminin kimsenin övgüsüne ihtiyacı yok. Ama Lenin kendisi aynı zamanda köklü biçimde ulusaldır. Kökleri derinlemesine modern Rus tarihine bağlıdır, o tarihi kendi içine çeker, ona en yüksek ifadesini kazandırır ve tam da bu biçimde uluslararası eylemin ve dünya çapında etkinin en yüksek düzeylerine ulaşır.

Lenin'in "ulusal" bir şahsiyet olarak nitelenmesi ilk bakışta yadırganabilir, ama özünde bu tespit son derecede doğaldır. Rusya'nın bugün yaşamakta olduğu, halkların tarihinde eşi benzeri olmayan böyle bir devrime önderlik edebilmek için, çok açıktır ki, insanın halkın en derin köklerinden kaynaklanan temel güçleriyle çözülemez, organik bir bağı olması gerekir.

Lenin Rus proletaryasının cisimleşmiş halidir: Bu proletarya genç bir sınıftır, tarihi Lenin'in kendisinin yaşından pek az eskiye gider; ama köklü biçimde ulusal bir sınıftır, çünkü Rusya'nın bütün geçmiş gelişmesi onda özetini bulur, Rusya'nın bütün geleceği onda yatar, Rus ulusu onunla yükselecek ya da çökecektir. Sıradan ve basmakalıp olandan arınmışlık, sahtekârlıktan ve teamülden arınmışlık, düşüncede kararlılık, eylemde cüret (asla gözükaralığa dönüşmeyen bir cüret), işte Rus işçi sınıfının ve onunla birlikte Lenin'in özellikleri.

Rus proletaryasının, onu günümüzde dünya devriminin en önemli gücü haline getirmiş olan doğası, önceden Rus ulusal tarihinin bütün seyri tarafından hazırlanmıştı: Çarlık istibdadının barbarca gaddarlığı, ayrıcalıklı sınıfların önemsizliği, kapitalizmin, dünya borsalarının oyuncularından beslenen hummalı büyümesi, Rus burjuvazisinin devletin kanatları altında gelişmesi, yozlaşmış ideolojisi, derme çatma politikası. Bizim "Üçüncü Zümre"miz kendisine ait ne bir Reformasyon yaşadı ne de bir büyük devrim, hiçbir zaman da yaşayamazdı. Bu yüzden Rus proletaryasının görevleri çok daha kapsayıcı bir karakter kazanıyordu. Geçmiş tarihimizde ne bir Luther

oldu, ne bir Thomas Münzer, ne de Mirabeau, Danton ya da Robespierre. İşte tam da bu yüzden Rus proletaryasının Lenin’i var. Gelenek bakımından ıskalanan, devrimin altüst oluşunda kazanılmış oldu.

Lenin işçi sınıfının yalnızca proleter bugününün değil, aynı zamanda o çok yakın olan köylü geçmişinin de aynasıdır. Proletaryanın bu tartışılmaz önderi, dış görünüşünde köylüye benzemekle kalmaz, içinde köylülükten güçlü bir takım izler taşır. Smolnîy’in<sup>2</sup> tam karşısında, dünya proletaryasının öteki büyük şahsiyeti Karl Marx taş bir kaide üzerinde siyah bir frak içinde durmaktadır. Hiç kuşku yok bu bir ayrıntıdır, ama insan Lenin’i siyah bir frak giymiş halde hayal bile edemez. Marx, bazı portrelerinde, bir frak gömleği giymiş olarak resmedilir; gömleğin önünde monokla<sup>3</sup> benzer bir şey sallanmaktadır.

Marx’ın züppeliğe yatkın olmadığı, onun ruhu konusunda en ufak bir bilgisi olanlar için bile son derecede açıktır. Ne var ki, Marx farklı bir ulusal-kültürel toprakta doğmuş ve büyümüştü; aynen Alman işçi sınıfının önde gelen şahsiyetleri gibi. Bunların kökleri köyde değil, orta çağların loncalarında ve karmaşık kent kültüründe yatar.

Marx’ın üslubu bile, güçlülük ile esnekliği, gazap ile ironiyi, sertlik ile inceliği bir araya getiren zenginliği ve güzelliğiyle, Alman sosyo-politik literatürünün tamamının Reformasyon günlerinden, hatta daha öncesinden gelen edebi ve estetik birikimlerini içerir. Lenin’in bir yazar ve hatip olarak üslubu, aynen yapısı gibi, müthiş yalındır, faydacıdır, çilecidir. Ama bu güçlü çilecilikte, ahlaki bir tutumun zerresi görülmez. Burada ne ilkeler vardır, ne karmaşık bir sistem ve tabii ne de kasım kasım kasılma; bu, yalnızca, gücün insanın içindeki eyleme dönük birikiminin dışavurumudur. Köylünün pratik becerikliliğidir bu, ama devasa bir ölçekte.

*Komünist Manifesto*’da, *Eleştiri*’nin önsözünde, *Kapital*’de Marx’ın tamamını bulabilirsiniz. Birinci Enternasyonal’i kurmamış olsaydı bile, bugün neyse daima o olurdu Marx. Lenin’in tamamını ise devrimci eyleminde bulabilirsiniz. Geçmişte tek bir kitap yayınlamamış olsaydı bile, tarihe tam da şimdi geçtiği gibi geçerdi ebediyen: proleter devriminin önderi, Üçüncü Enternasyonal’in kurucusu.

Lenin’in üzerine düşen türden tarihsel ölçekte bir eylem için berrak bir bilimsel sistem (materyalist diyalektik) gereklidir; gereklidir de yeterli değildir. Burada, buna ek olarak, sezgi olarak adlandırdığımız o açıklanamaz yaratıcı güç de gereklidir. Yani olayları daha olurken doğru biçimde değerlendirmek, özde yatanı kabuktan ve rastlantısal olandan ayırmak, tablonun

<sup>2</sup> Smolnîy: Petrograd Sovyeti’nin merkezi.

<sup>3</sup> monokl: Tek gözde kaş ile yanak arasına sıkıştırılan, çerçevesiz ve tek camlı gözlük.

eksik kısımlarını zihinde doldurmak, başkalarının ve her şeyden önemlisi düşmanın düşüncelerini sonucuna ulaştırmak, bütün bunları birleşik bir bütün içinde birbirine bağlamak ve darbeyi, bu darbe için uygun «formül»ün akla düştüğü anda indirmek. İşte bu, eyleme dönük sezgidir. Bir yönüyle kurnazlık dediğimiz şeye denk düşer.

Lenin, kaderin emperyalist mimarlarından birinin parlamentoda yaptığı konuşmayı sol gözünü iyice kısıarak radyoda dinlerken ya da kana susamış hilekârlığı cilalanmış bir ikiyüzlülükle birleştiren yeni bir diplomatik notanın metni üzerinden geçerken, ne sözcüklerin yumuşatabildiği, ne de tatlı dille kapana kısıtırılabilen, çok bilge bir mujik'tir.<sup>4</sup> Burada köylü kurnazlığı, bilimsel düşüncenin son gelişmeleriyle donanmış bir deha düzeyine yükselmiştir.

Genç Rus proletaryası başarısını, hantal köylülük kitlesini köklerinden kavrayarak kendi peşinden çekip götürme yoluyla sağladı. Bunu hazırlayan, bütün ulusal geçmişimizdi. Ama tam da proletarya olayların seyri içinde iktidara gelmiş olduğu için, devrimimiz Rusya'nın geçmiş tarihinin ulusal darlığını ve taşralı cehaletini birden ve kökten biçimde aşmayı başarmıştır. Sovyet Rusya yalnızca Komünist Enternasyonal'in barınağı değil, onun programının ve yöntemlerinin yaşayan cisimleşmesi olmuştur.

Lenin, insan kişiliğinin, henüz bilinmeyen ve bilim tarafından keşfedilmemiş olan oluşum yollarından geçerek, ulusal ortamdan, insanlık tarihinin en büyük devrimci eylemi için ihtiyaç duyduğu her şeyi özümsemiştir. Uzun bir tarihsel dönem boyunca teorik olarak ifade edilmiş olan sosyalist devrim, Lenin'de ulusal cisimleşmesini bulmuş olduğu için, tam da bu nedenle, Lenin, kelimenin gerçek ve en bütünsel anlamında dünya proletaryasının devrimci önderi haline gelmiştir. İşte ellinci yaş günü, Lenin'i böyle bulmuştur.

---

4 mujik: Rus köylüsü.